

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

PHP i MySQL. Witryna WWW oparta na bazie danych. Wydanie III

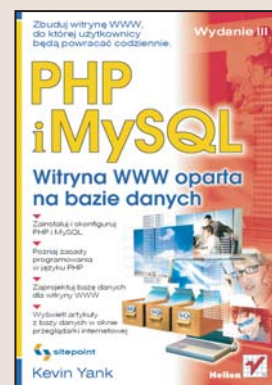
Autor: Kevin Yank

Tłumaczenie: Sławomir Dzieńszewski, Paweł Janociński

ISBN: 83-7361-967-4

Tytuł oryginału: [Build Your Own Database Driven Website Using PHP and MySQL, 3rd Edition](#)

Format: B5, stron: 336

Zbuduj witrynę WWW, do której użytkownicy będą powracać codziennie

- Zainstaluj i skonfiguruj PHP i MySQL
- Poznaj zasady programowania w języku PHP
- Zaprojektuj bazę danych dla witryny WWW
- Wyświetl artykuły z bazy danych w oknie przeglądarki internetowej

Co zrobić, żeby wśród setek tysięcy witryn WWW użytkownicy zapamiętali właśnie naszą? Co sprawi, że będą do niej wracać? Atrakcyjny projekt graficzny to tylko jeden z czynników wpływających na odbiór witryny przez odwiedzających. Nawet najbardziej profesjonalnie zaprojektowana grafika nie przyciągnie internautów na stronę, na której dzień po dniu będą znajdować te same informacje. W jaki sposób rozwiązać kwestię aktualizowania treści witryny? Edycja plików HTML i mechanizmy SSI to rozwiązania zdające egzamin w przypadku niewielkich serwisów WWW. Dla większych witryn najlepszym rozwiązaniem jest przechowywanie treści stron w bazie danych i stworzenie mechanizmu pozwalającego na ich łatwą modyfikację.

Książka „PHP i MySQL. Witryna WWW oparta na bazie danych. Wydanie III” to przewodnik dla programistów, którzy chcą stworzyć własny system zarządzania treścią witryny WWW. Opisuje sposób realizacji takiego projektu za pomocą najpopularniejszej obecnie technologii – języka PHP i bazy danych MySQL. Przedstawia sposób instalacji PHP i MySQL-a w różnych systemach operacyjnych oraz podstawy korzystania z bazy danych i programowania w języku PHP. Nauczysz się przygotowywać strukturę tabel dla witryny WWW i tworzyć skrypty PHP, za pomocą których będziesz mógł edytować, formatować i wyświetlać artykuły z bazy danych w oknie przeglądarki WWW. Nauczysz się też administrować bazą danych MySQL i korzystać z mechanizmów obsługi sesji w PHP.

- Instalacja PHP i MySQL-a w Windows, Linuksie i Mac OS X
- Praca z MySQL-em
- Podstawowe zasady programowania w PHP
- Projektowanie relacyjnej bazy danych dla witryny WWW
- Tworzenie systemu edycji artykułów
- Formatowanie tekstów i wyświetlanie ich na stronie WWW
- Budowanie złożonych zapytań w języku SQL
- Korzystanie z danych binarnych w MySQL-u
- Stosowanie mechanizmów obsługi sesji i cookies w PHP

Jeśli chcesz, aby artykuły na Twojej witrynie WWW były zawsze aktualne, wykorzystaj system zarządzania treścią, który samodzielnie stworzysz.

Spis treści

Przedmowa	11
Rozdział 1. Instalacja	17
Instalacja w systemie Windows	18
Instalowanie systemu MySQL	18
Instalowanie języka PHP	22
Instalacja w systemie Linux	27
Usuwanie wersji w formie pakietowej	28
Instalowanie systemu MySQL	29
Instalowanie języka PHP	31
Instalowanie w systemie Mac OS X	34
Instalowanie systemu MySQL	35
Instalowanie języka PHP	36
System Mac OS X a Linux	36
Zadania poinstalacyjne	37
Jeśli nasz serwer WWW już obsługuje język PHP i bazy MySQL	39
Nasz pierwszy skrypt PHP	40
Podsumowanie	42
Rozdział 2. Wprowadzenie do systemu MySQL	43
Wprowadzenie do baz danych	43
Logowanie się w systemie MySQL	44
Cóż to takiego ten SQL?	47
Tworzenie bazy danych	48
Tworzenie tabel	48
Wstawianie danych do tabeli	50
Przeglądanie danych przechowywanych w bazie	51
Modyfikowanie danych przechowywanych w bazie	53
Usuwanie danych przechowywanych w bazie	54
Podsumowanie	54
Rozdział 3. Wprowadzenie do języka PHP	55
Poznajemy język PHP	55
Podstawowe polecenia i składnia	57
Zmienne i operatory	59
Tablice	60
Interakcja z użytkownikiem i formularze	61
Struktury sterujące	67
Strony wielozadaniowe	71
Podsumowanie	76

Rozdział 4. Publikowanie w sieci WWW danych przechowywanych w bazie MySQL	77
Rzut oka na podstawowy mechanizm	77
Łączenie się z bazą MySQL za pomocą PHP	79
Wysyłanie zapytań SQL za pomocą języka PHP	81
Obsługa zbiorów wyników zapytania SELECT	82
Wstawianie danych do bazy	85
Praca domowa	88
Podsumowanie	89
Rozwiązanie naszej „pracy domowej”	89
Rozdział 5. Projektowanie relacyjnych baz danych	93
Umożliwianie autorom podpisywania kawałów	93
Prosta reguła: różne dane trzeba przechowywać osobno	95
Korzystanie z wielu tabel	97
Proste relacje	101
Relacje typu wiele-do-wielu	103
Podsumowanie	105
Rozdział 6. System zarządzania zawartością	107
Strona startowa systemu	108
Zarządzanie autorami	110
Usuwanie autorów	112
Dodawanie autorów	114
Edytowanie rekordów autorów	115
Opcja Magic quotes	119
Zarządzanie kategoriami	120
Zarządzanie kawałami	125
Odszukiwanie kawałów	125
Dodawanie kawałów	130
Edytowanie i usuwanie kawałów	137
Podsumowanie	141
Rozdział 7. Formatowanie i publikowanie zawartości	143
Pozbywamy się starej metody	144
Wyrażenia regularne	145
Formatowanie łańcuchów tekstu za pomocą wyrażeń regularnych	148
Wytłuszczenie i kursywa	148
Akapity	149
Hiperłącza	149
Domykanie znaczników	151
Dzielenie tekstu między strony	154
Składamy wszystkie elementy w jedną całość	156
Automatyczne zatwierdzanie zawartości	160
Podsumowanie	162
Rozdział 8. Administrowanie bazą MySQL	163
Kopie zapasowe baz danych MySQL	164
Wykonywanie kopii za pomocą programu mysqldump	164
Kopie przyrostowe w dzienniku aktualizacji	165
Kontrola dostępu w MySQL	167
Polecenie GRANT	168
Polecenie REVOKE	171
Porady na temat kontroli dostępu	171
Problem braku dostępu	173

Sprawdzanie i naprawianie plików danych MySQL	174
Podsumowanie	177
Rozdział 9. Zaawansowane zapytania SQL	179
Sortowanie wyników zapytania SELECT	179
Ustawianie limitów dla zapytań	181
Blokowanie tabel	182
Transakcje w MySQL	184
Aliasy nazw kolumn i tabel	184
Grupowanie wyników zapytania SELECT	186
Złączenie lewostronne	188
Ograniczanie wyników klauzulą HAVING	190
Podsumowanie	191
Rozdział 10. Dane binarne	193
Częściowo dynamiczne strony WWW	193
Obsługa ładowania plików	198
Przypisywanie plikom niepowtarzalnych nazw	200
Rejestrowanie w bazie danych ładowanych plików	202
Binarne typy kolumn	203
Zachowywanie plików	204
Przeglądanie zachowanych plików	205
Kompletny skrypt	208
Problemy związane z wielkimi plikami	212
Rozmiar pakietów MySQL	212
Ograniczenia czasu działania skryptów PHP	213
Podsumowanie	213
Rozdział 11. Obsługa cookies i sesji w języku PHP	215
Cookies	215
Obsługa sesji w PHP	219
Prosty koszyk na zakupy	221
Podsumowanie	226
Rozdział 12. Programowanie strukturalne w języku PHP	227
Czym jest kod strukturalny?	227
Potrzeba stosowania kodu strukturalnego	228
Dołączanie plików	230
Rodzaje dołączania	234
Dołączanie zawartości HTML	235
Lokalizacja dołączanych plików	236
Powrót do pliku głównego	239
Funkcje użytkownika i biblioteki funkcji	242
Zasięg zmiennych i dostęp do zmiennych globalnych	245
Argumenty opcjonalne i nieograniczona lista argumentów	249
Stałe	251
Struktura w praktyce — kontrola dostępu	253
Podsumowanie	260
Dodatek A Składnia MySQL	261
ALTER TABLE	261
ANALYZE TABLE	264
CREATE DATABASE	264
CREATE INDEX	264
CREATE TABLE	264

DELETE	266
DESCRIBE	267
DROP DATABASE	267
DROP INDEX	267
DROP TABLE	268
EXPLAIN	268
GRANT	268
INSERT	269
LOAD DATA INFILE	270
LOCK/UNLOCK TABLES	270
OPTIMIZE TABLE	271
RENAME TABLE	271
REPLACE	272
REVOKE	272
SELECT	272
Złączenia	276
Unie	278
SET	278
SHOW	278
UNLOCK TABLES	280
UPDATE	280
USE	280
Dodatek B Funkcje MySQL	281
Funkcje przepływu sterowania	281
Funkcje matematyczne	282
Funkcje tekstowe	285
Funkcje daty i czasu	289
Funkcje agregujące	294
Pozostałe funkcje	295
Dodatek C Typy danych dla kolumn tabel MySQL	299
Typy liczbowe	300
Typy znakowe	302
Typy daty i czasu	305
Dodatek D Funkcje PHP współpracujące z MySQL	307
mysql_affected_rows	307
mysql_client_encoding	308
mysql_close	308
mysql_connect	308
mysql_create_db	309
mysql_data_seek	309
mysql_db_name	309
mysql_db_query	309
mysql_drop_db	310
mysql_errno	310
mysql_error	310
mysql_escape_string	310
mysql_fetch_array	311
mysql_fetch_assoc	311
mysql_fetch_field	311
mysql_fetch_lengths	311
mysql_fetch_object	312
mysql_fetch_row	312

mysql_field_flags	312
mysql_field_len	313
mysql_field_name	313
mysql_field_seek	313
mysql_field_table	313
mysql_field_type	313
mysql_free_result	314
mysql_get_client_info	314
mysql_get_host_info	314
mysql_get_proto_info	314
mysql_get_server_info	314
mysql_info	315
mysql_insert_id	315
mysql_list_dbs	315
mysql_list_fields	315
mysql_list_processes	315
mysql_list_tables	316
mysql_num_fields	316
mysql_num_rows	316
mysql_pconnect	316
mysql_ping	316
mysql_query	317
mysql_real_escape_string	317
mysql_result	317
mysql_select_db	317
mysql_stat	318
mysql_tablename	318
mysql_thread_id	318
mysql_unbuffered_query	318
Skorowidz	319

Rozdział 4.

Publikowanie w sieci WWW danych przechowywanych w bazie MySQL

Nareszcie, właśnie na to czekaliśmy! W tym rozdziale dowiemy się, jak pobierać informacje przechowywane w bazie danych i wyświetlać je na stronie WWW, aby mieli do nich dostęp wszyscy użytkownicy. Do tej pory zainstalowaliśmy i nauczyliśmy się podstaw działania MySQL, systemu zarządzania relacyjnymi bazami danych oraz PHP, języka skryptowego działającego po stronie serwera. Teraz dowiemy się, jak połączyć oba te narzędzia, by za ich pomocą przygotować witrynę WWW opartą na bazie danych!

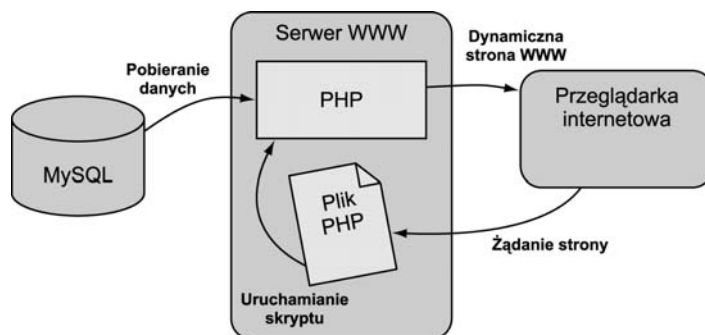
Rzut oka na podstawowy mechanizm

Zanim przystąpimy do dalszych rozważań, warto przypomnieć sobie, jaki jest nasz główny cel. Mamy do dyspozycji dwa wspaniałe narzędzia: język skryptowy PHP i system zarządzania bazami danych MySQL. Pora teraz na naukę, jak połączyć je ze sobą.

Podstawowym celem tworzenia witryny WWW opartej na bazie danych jest przechowywanie zawartości witryny w bazie danych, tak aby można ją było stamtąd pobierać dynamicznie, tworząc na oczekaniu strony WWW, do których użytkownicy witryny zyskują dostęp za pomocą zwykłej przeglądarki internetowej. Tak więc po jednej stronie mamy odwiedzającego, który pobiera stronę za pośrednictwem przeglądarki internetowej i spodziewa się otrzymać standardowy dokument HTML. A po drugiej stronie zawartość witryny, rozproszoną po jednej lub więcej tabelach w bazie danych MySQL, która to baza akceptuje tylko polecenia w formie zapytań SQL.

Tak jak zostało to przedstawione na rysunku 4.1, język skryptowy PHP pełni funkcję pośrednika, który potrafi posługiwać się oboma językami. Najpierw przetwarza żądanie strony i pobiera dane z bazy MySQL, a następnie porządkuje je dynamicznie, przygotowując ładnie sformatowaną stronę HTML, której oczekuje przeglądarka. Język PHP pozwala przygotować wszelkie aspekty związane z prezentacją naszej witryny (zaprojektować oprawę graficzną i układ strony) w formie „szablonów” napisanych w zwykłym kodzie HTML. Kiedy przystępujemy do wypełnienia tych szablonów treścią, znowu wykorzystujemy kod PHP, by połączyć się z bazą danych MySQL i — używając zapytań SQL takich jak te, które testowaliśmy na tabeli *kawaly* w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL” — pobrać odpowiednią zawartość i wyświetlić ją we właściwych miejscach szablonów.

Rysunek 4.1.
Schemat pokazujący, w jaki sposób język PHP pobiera dane z bazy MySQL, by przygotować stronę WWW

Aby przedstawić to jeszcze przejrzysiej, wyjaśnijmy, co dzieje się, gdy użytkownik odwiedza naszą witrynę WWW opartą na bazie danych:

1. Przeglądarka internetowa odwiedzającego żąda strony WWW, wysyłając standardowy adres URL.
2. Program serwera WWW (Apache, IIS czy jakiegokolwiek innego) ustala, że żądany plik jest skryptem PHP i serwer rozpoczyna interpretowanie pliku, używając do tego celu wbudowanego modułu (dodatku) obsługującego języka PHP.
3. Odpowiednie polecenia PHP (których musimy się dopiero nauczyć) łączą się z bazą danych MySQL i żądają zawartości, która powinna pojawić się na przygotowywanej stronie WWW.
4. Baza danych MySQL odpowiada, przysyłając skryptowi PHP żadaną zawartość.
5. Skrypt PHP zapisuje pobraną zawartość w jednej lub więcej zmiennych PHP, a następnie za pomocą znanej już nam instrukcji `echo` umieszcza ją w odpowiednich miejscach strony WWW.
6. Dodatek obsługujący PHP kończy pracę, zwracając przygotowaną przez siebie stronę kodu HTML serwerowi WWW.
7. Serwer WWW przesyła tę stronę z kodem HTML do przeglądarki internetowej, tak jakby to był zwykły plik HTML. Nie przesyła jednak gotowego, statycznego pliku HTML, lecz kod zwrócony przez moduł interpretujący skrypt PHP.

Łączenie się z bazą MySQL za pomocą PHP

Zanim spróbujemy pobrać z bazy danych MySQL treść, która zostanie opublikowana na stronie WWW, musimy dowiedzieć się, jak wewnątrz skryptu PHP ustanowić połączenie z systemem MySQL. Jak pamiętamy, w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”, korzystaliśmy z programu `mysql`, który pozwalał nam nawiązywać takie połączenie wprost z wiersza poleceń. PHP jednak nie musi przywoływać żadnego specjalnego programu, ponieważ obsługa łączenia się z serwerem MySQL jest bezpośrednio wbudowana w ten język. Połączenie tworzy wbudowana funkcja `mysql_connect`.

```
mysql_connect(adres, nazwa_uzytkownika, haslo)
```

W tym wzorcu polecenie *adres* to adres IP lub nazwa hosta komputera, na którym działa serwer MySQL ('localhost' jeśli funkcjonuje na tym samym komputerze co serwer WWW), a *nazwa_uzytkownika* i *haslo* to odpowiednia nazwa użytkownika i hasło, których używamy do łączenia się z serwerem MySQL, tak jak w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”.

Jak już wspomniano, gdy funkcje PHP są przywoływane, zazwyczaj zwracają jakąś wartość. Czytelnikom, którzy nie pamiętają, przypominam, że chodzi o szczególnie wymieniony w rozdziale 3., „Wprowadzenie do języka PHP”, gdy po raz pierwszy przywoływaliśmy funkcję. Poza wykonywaniem pewnego użytecznego zadania większość funkcji zwraca również jakąś wartość. Wartość tę można zachować w zmiennej, by później korzystać z niej w skrypcie. Przedstawiona tutaj funkcja `mysql_connect` na przykład zwraca liczbę, która pozwala zidentyfikować właśnie ustanowione połączenie. Ponieważ zamierzamy korzystać później z tego połączenia, powinniśmy zachować tę wartość. Oto praktyczny przykład takiego polecenia połączenia się z serwerem MySQL:

```
$dbcnx = mysql_connect('localhost', 'root', 'mypasswd');
```

Jak już wspomniano, wartości tych trzech parametrów funkcji mogą się różnić w zależności od serwera MySQL, z którym się łączymy. Warto zwrócić uwagę na to, że wartość zwrócona przez funkcję `mysql_connect` (którą będziemy nazywać *identyfikatorem połączenia*) przechowywana jest w zmiennej `$dbcnx`.

Ponieważ serwer MySQL jest zupełnie niezależnym programem, musimy uwzględnić sytuację, w której serwer będzie z jakiegoś powodu niedostępny lub nieosiągalny, na przykład dlatego, że wystąpiły jakieś problemy z połączeniem sieciowym lub użyliśmy niewłaściwej kombinacji nazwy użytkownika i hasła. W takich przypadkach funkcja `mysql_connect` nie zwróci identyfikatora połączenia (bo połączenie nie zostało nawiązane), lecz wartość `false` (fałsz). Dzięki temu możemy skorzystać z instrukcji `if` i odpowiednio zareagować, gdy nie uda się nawiązać połączenia:

```
$dbcnx = @mysql_connect('localhost', 'root', 'mypasswd');
if (!$dbcnx) {
    echo '<p>W tej chwili nie można nawiązać ' .
        'połączenia z serwerem bazy danych.</p>';
    exit();
}
```

W przedstawionym kodzie pojawiły się trzy nowe, warte uwagi sztuczki. Po pierwsze, przed nazwą funkcji `mysql_connect` umieściliśmy symbol `@`. Wiele funkcji, w tym między innymi `mysql_connect`, w momencie niepowodzenia wyświetla automatycznie bardzo nieestetyczne komunikaty o błędach. Umieszczenie przed nazwą funkcji symbolu `@` — zwanego również *operatorem supresji błędów* (ang. *error suppression operator*) — nakazuje jej zakończyć działanie po cichu, bez wyświetlania standardowych komunikatów o błędach, dając nam tym samym szansę przygotowania własnego, bardziej przyjaznego komunikatu.

Drugi trik polega na umieszczeniu znaku wykrzyknika (!) przed nazwą zmiennej `$dbcnx` w warunku instrukcji `if`. Znak wykrzyknika jest *operatorem negacji* (ang. *negation operator*), który po prostu zamienia wartość logiczną `true` na wartość `false`, a wartość `false` na wartość `true`. Dzięki temu, jeśli nie uda się nawiązać połączenia i funkcja `mysql_connect` zwróci wartość `false`, wyrażenie `!$dbcnx` będzie miało wartość `true` (zostanie rozpoznane jako prawda) i uruchomione zostaną polecenia umieszczone w bloku instrukcji `if`. I przeciwnie, jeśli połączenie zostanie nawiązane, identyfikator połączenia przechowywany w zmiennej `$dbcnx` zostanie rozpoznany jako wartość `true` (w języku PHP za wartość „prawda” uznawane są wszystkie wartości różne od zera). Wyrażenie `!$dbcnx` zostanie więc rozpoznane jako fałsz, a zatem instrukcja `if` nie zostanie wykonana.

Ostatni z nowych trików to funkcja `exit`; jest ona jednocześnie pierwszym w tej książce przykładem funkcji, którą można przywoływać bez żadnych parametrów. Jeśli przywołamy ją nie podając żadnych parametrów, to PHP przerwie w tym miejscu odczytywanie strony. Jest to całkiem dobra reakcja na nieudaną próbę nawiązania połączenia z bazą danych, ponieważ w większości przypadków bez nawiązania połączenia i tak nie uda nam się wyświetlić na stronie żadnych użytecznych informacji.

Podobnie jak w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”, gdy już połączenie zostanie nawiązane, kolejnym krokiem będzie wybór bazy danych, z którą chcemy pracować. Załóżmy, że interesuje nas baza kawałów, którą tworzyliśmy w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”. Baza ta nosiła nazwę `ijdb`. Wybór bazy w kodzie PHP wymaga po prostu przywołania kolejnej funkcji:

```
mysql_select_db('ijdb', $dbcnx);
```

Skorzystalismy zatem ze zmiennej `$dbcnx`, przechowującej identyfikator połączenia z bazą danych, by poinformować funkcję, z którego połączenia z bazą danych powinna skorzystać. Prawdę powiedziawszy parametr ten jest opcjonalny. Jeśli go pominie my, funkcja automatycznie skorzysta z identyfikatora ostatniego otwartego połączenia. Funkcja `mysql_select_db` zwraca wartość `true`, jeśli uda się jej połączyć z bazą i `false`, jeśli pojawią się jakieś błędy. Podobnie jak poprzednio wyrazem rozważę będzie skorzystanie z instrukcji `if`, aby zareagować na ewentualne błędy:

```
if (!@mysql_select_db('ijdb')) {  
    exit('<p>Nie można w tej chwili '  
        'zlokalizować bazy kawałów.</p>');  
}
```

Warto zauważyć, że tym razem zamiast przypisywać wartość zwróconą przez funkcję do zmiennej i potem sprawdzać, czy jest ona prawdą, czy fałszem, po prostu wykorzy-

stałem w warunku same przywołanie funkcji. Na pozór wygląda to trochę nietypowo, ale jest to dość często używany skrótowy zapis. Aby ustalić, czy warunek jest spełniony, czy nie, interpreter PHP wykona funkcję, a potem sprawdzi zwróconą przez nią wartość — czyli zrobi właśnie to, na czym nam zależy.

Kolejnym skrótem, który zastosowaliśmy, jest przywołanie funkcji `exit` z parametrem w postaci łańcucha tekstu. Jeśli przyzwiemy funkcję `exit` w ten sposób, zadziała ona podobnie jak instrukcja `echo`, z tą tylko różnicą, że zakończy wykonywanie skryptu po wyświetleniu tekstu. Jednym słowem przywołanie funkcji `exit` z łańcuchem tekstu jako parametrem jest odpowiednikiem użycia instrukcji `echo`, a następnie przywołania funkcji `exit` bez żadnych parametrów, tak jak w poprzednim przykładzie ilustrującym korzystanie z funkcji `mysql_connect`.

Gdy już ustanowimy połączenie i wybierzemy odpowiednią bazę danych, będziemy mogli skorzystać z danych przechowywanych w bazie.

Wysyłanie zapytań SQL za pomocą języka PHP

W rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”, łączyliśmy się z serwerem bazy danych MySQL za pomocą programu o nazwie `mysql`, który pozwalał na wpisywanie zapytań (poleceń) SQL i natychmiastowe oglądanie ich wyników. W języku PHP istnieje całkiem podobny mechanizm, mianowicie funkcja `mysql_query`:

```
mysql_query(zapytanie[, identyfikator_połączenia])
```

Tutaj *zapytanie* będzie po prostu łańcuchem tekstu zawierającym polecenie SQL, które chcemy wykonać. Podobnie jak w przypadku funkcji `mysql_select_db`, parametr identyfikatora połączenia jest opcjonalny.

To, co ta funkcja zwróci, zależy już od rodzaju wysłanego zapytania. W przypadku większości poleceń SQL funkcja `mysql_query` zwraca wartość `true` lub `false`, by zasygnalizować (odpowiednio), czy zapytanie zostało wykonane z powodzeniem, czy też nie. Przeanalizujmy następujący przykład, w którym spróbujemy utworzyć tabelę `kawal`, taką jak w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”:

```
$sql = 'CREATE TABLE kawal (  
    id INT NOT NULL AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,  
    tekstkawalu TEXT,  
    datakawalu DATE NOT NULL  
    )';  
if (@mysql_query($sql)) {  
    echo '<p>Tabela kawal utworzona!</p>';  
} else {  
    exit('<p>Nie udało się utworzyć tabeli kawal: ' .  
        mysql_error() . '</p>');  
}
```

Ponownie zastosowaliśmy trik z użyciem operatora @, aby zablokować wszelkie automatyczne komunikaty o błędach zwracane przez funkcję `mysql_query` i zamiast tego wyświetlić bardziej przyjazny komunikat o błędach. Użyta tutaj funkcja `mysql_error` zwraca łańcuch tekstu, który opisuje ostatni komunikat o błędzie wysłany przez serwer MySQL.

W przypadku zapytań `DELETE`, `INSERT` i `UPDATE` (służą one do modyfikowania danych) system MySQL notuje również liczbę wierszy tabeli (pozycji), które zostały zmienione przez zapytanie. Rozważmy takie zapytanie SQL, którego używaliśmy już w rozdziale 2., „Wprowadzenie do systemu MySQL”, by zmienić daty wszystkich kawałów, zawierających słowo „kurczak”:

```
$sql = "UPDATE kawał SET datakawału='1994-04-01'
      WHERE tekstkawału LIKE '%kurczak%'";
```

Kiedy wykonamy to zapytanie, będziemy mogli skorzystać z funkcji `mysql_affected_rows`, by poznać liczbę wierszy, które zostały zmienione przez to zapytanie `UPDATE`:

```
if (@mysql_query($sql)) {
    echo '<p>Zapytanie UPDATE aktualizowało ' . mysql_affected_rows() .
        ' wierszy.</p>';
} else {
    exit('<p>Błąd podczas aktualizacji z pomocą UPDATE: ' . mysql_error() .
        '</p>');
}
```

Zapytania `SELECT` traktowane są trochę inaczej, ponieważ pobierają bardzo dużo danych i język PHP musi dostarczać jakichś sposobów obsługiwanie tych informacji.

Obsługa zbiorów wyników zapytania **SELECT**

W przypadku większości zapytań SQL funkcja `mysql_query` zwracać będzie albo wartość `true` (prawda, w przypadku sukcesu), albo `false` (fałsz, w razie niepowodzenia). Gdy jednak wykonujemy zapytanie `SELECT`, to nie wystarczy. Jak pamiętamy, zapytania `SELECT` służą do oglądania danych przechowywanych w bazie danych. Dlatego też oprócz informacji, czy zapytanie zakończyło się powodzeniem, czy nie, język PHP musi również w jakiś sposób odebrać zwrócone wyniki zapytania. Dlatego też w przypadku zapytania `SELECT` funkcja `mysql_query` zwraca liczbę będącą identyfikatorem *zbioru wyników* (ang. *result set*), który zawiera wszystkie wiersze (pozycje, rekordy) zwrócone przez zapytanie. Jeśli zapytanie z jakichś powodów się nie powiedzie, zwracana jest wartość `false`.

```
$result = @mysql_query('SELECT tekstkawału FROM kawał');
if (!$result) {
    exit('<p>Błąd podczas wykonywania zapytania: ' . mysql_error() .
        '</p>');
}
```

Zakładając, że w trakcie przetwarzania nie pojawił się żaden błąd, przedstawiony kod zapisze w zmiennej `$result` pewną liczbę. Liczba ta odpowiada zbiorowi wyników zawierającemu teksty wszystkich kawałów przechowywanych w tabeli `kawal`. Ponieważ nie ma praktycznie żadnych ograniczeń co do liczby dowcipów przechowywanych w bazie, zwrócony zbiór wyników może być całkiem pokaźny.

Jak już wspomniano, pętla `while` jest bardzo przydatną strukturą sterującą, gdy musimy pracować z dużymi zestawami danych. Oto szkic kodu, który umożliwi przetwarzanie jeden po drugim kolejnych wierszy w zbiorze wyników:

```
while ($row = mysql_fetch_array($result)) {  
    //przetwarzaj odpowiednio wiersz...  
}
```

Warunek wykorzystany w pętli `while` nie przypomina warunków, z którymi zetknęliśmy się do tej pory. Dlatego poświęcę mu kilka słów wyjaśnienia. Przyjrzyjmy się warunkowi tak, jak by był on osobną instrukcją:

```
$row = mysql_fetch_array($result);
```

Funkcja `mysql_fetch_array` przyjmuje jako parametr liczbę identyfikującą zbiór wyników (w tym przypadku przechowywaną w zmiennej `$result`) i zwraca kolejny wiersz ze zbioru wyników w postaci tablicy (więcej informacji na temat tablic można znaleźć w rozdziale 3., „Wprowadzenie do języka PHP”). Gdy wreszcie funkcja `mysql_fetch_array` dojdzie w zbiorze wyników do końca i nie znajdzie kolejnego wiersza, zwróci wartość `false`.

Powyższa instrukcja przypisuje zmiennej wiersza `$row` pewną wartość, ale jednocześnie cała instrukcja przyjmuje tę samą wartość. To pozwala nam użyć tej instrukcji jako warunku w pętli `while`. Ponieważ pętla `while` będzie wykonywana dopóty, dopóki warunek nie przyjmie wartości `false`, pętla ta będzie wykonywana tak długo, jak długo funkcja `mysql_fetch_array` zdoła pobierać kolejne wiersze, a za każdym nawrotem pętli zmiennej `$row` będzie przypisywana wartość kolejnego wiersza. Pozostaje nam jedynie znaleźć sposób na pobieranie w każdym nawrocie pętli wartości zapisanych w zmiennej tablicowej `$row`.

Wiersze wyników zwracane przez funkcję `mysql_fetch_array` przechowywane są w postaci tablic asocjacyjnych. Indeksami takiej tablicy będą nazwy kolejnych kolumn tabeli zwracanych w zbiorze wyników. Jeśli zmienna `$row` reprezentuje pojedynczy wiersz z naszego zbioru wyników, to zapis `$row['tekstkawalu']` odwoływać się będzie do wartości kolumny `tekstkawalu` w tym wierszu. Oto więc jak powinna wyglądać pętla `while`, jeśli chcielibyśmy wyświetlić tekst wszystkich kawałów przechowywanych w naszej bazie:

```
while ($row = mysql_fetch_array($result)) {  
    echo '<p>' . $row['tekstkawalu'] . '</p>';  
}
```

Podsumowując, poniżej został przedstawiony kompletny kod PHP strony WWW, która będzie się łączyć z naszą bazą danych, pobierać tekst wszystkich kawałów w bazie danych i wyświetlać je w osobnych akapitach HTML:

Listing 4.1. *jokelist.php*

```

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
    "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<title>Nasza lista kawałów</title>
<meta http-equiv="content-type"
    content="text/html; charset=iso-8859-2" />
</head>
<body>
<?php

// Połącz się z serwerem bazy danych
$dbcnx = @mysql_connect('localhost', 'root', 'mypasswd');
if (!$dbcnx) {
    exit('<p>W tej chwili nie można nawiązać ' .
        'połączenia z serwerem bazy danych.</p>' );
}

// Wybierz bazę danych z kawałami
if (!@mysql_select_db('ijdb')) {
    exit('<p><p>Nie można w tej chwili ' .
        'zlokalizować bazy kawałów.</p>');
}

?>
<p>Oto lista wszystkich kawałów w naszej bazie danych:</p>
<blockquote>

// Załadaj tekst wszystkich kawałów
$result = @mysql_query('SELECT tekstkawału FROM kawał');
if (!$result) {
    exit('<p> Błąd podczas wykonywania zapytania: ' . mysql_error() . '</p>');
}

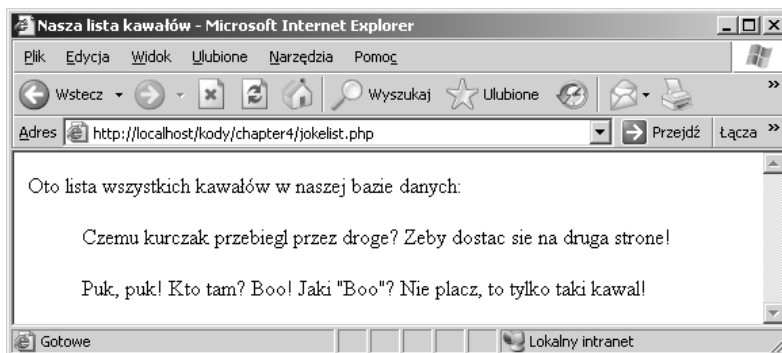
// Wyświetl tekst każdego kawału w osobnym akapicie
while ($row = mysql_fetch_array($result)) {
    echo '<p>' . $row['tekstkawału'] . '</p>';
}

?>
</blockquote>
</body>
</html>

```

Rysunek 4.2 pokazuje wygląd strony, gdy dodamy do naszej bazy kilka kawałów.

Rysunek 4.2.
*Wszystkie perelki
z mojego
repertuaru
w jednym miejscu!*

Wstawianie danych do bazy

W tej części rozdziału zostaną przedstawione narzędzia, które umożliwiają odwiedzającym dodawanie kolejnych kawałów do naszej bazy danych. Ambitni czytelnicy mogą podjąć próbę samodzielnego rozwiązania zadania, zanim jeszcze przystąpią do dalszej lektury. Zaprezentuję wprawdzie *trochę* nowego materiału, ale nasza aplikacja będzie głównie korzystać z rozwiązań, z którymi zetknęliśmy się już do tej pory.

Aby umożliwić odwiedzającym dodawanie nowych kawałów do bazy, oczywiście potrzebny nam będzie odpowiedni formularz. Oto kod formularza, który spełni to zadanie:

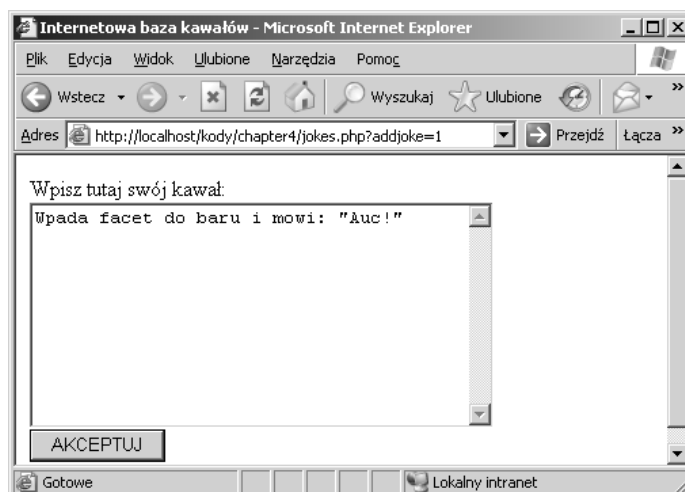
Listing 4.2. *jokes.php (fragment)*

```
<form action="<?php echo $_SERVER['PHP_SELF']; ?>" method="post">
<label>Wpisz tutaj swój kawał:<br />
<textarea name="tekstkawalu" rows="10" cols="40">
</textarea></label><br />
<input type="submit" value="AKCEPTUJ" />
</form>
```

Rysunek 4.3 pokazuje, jak formularz ten będzie wyglądać w oknie przeglądarki.

Tak jak poprzednio, formularz po zatwierdzeniu załaduje właściwie tę samą stronę (ponieważ w atrybucie `action` formularza, definiującym akcję podejmowaną po jego wypełnieniu, użyliśmy zmiennej `$_SERVER['PHP_SELF']` ładującej ten sam formularz jeszcze raz), z jedną tylko różnicą: do nowego żądania zostanie dodana pewna zmienna. Zmienna ta, o nazwie `joketext`, będzie zawierać tekst kawału, który został wpisany w polu tekstowym i pojawi się w tablicach `$_POST` i `$_REQUEST` automatycznie generowanych przez PHP.

Rysunek 4.3.
Kolejna perelka
humoru
wprowadzona
do bazy

Aby wstawić zatwierdzony kawał do bazy danych, skorzystamy z funkcji `mysql_query`, by za jej pomocą uruchomić zapytanie `INSERT`. Wykorzystuje ono wartość przechowywaną w polu `$_POST['tekstkawału']`, by umieścić odpowiedni tekst w kolumnie `tekstkawału` przywołanej w zapytaniu:

Listing 4.3. *jokes.php (fragment)*

```
if (isset($_POST['tekstkawału'])) {
    $joketext = $_POST['tekstkawału'];
    $sql = "INSERT INTO kawał SET
        tekstkawału='$joketext',
        datakawału=CURDATE()";
    if (@mysql_query($sql)) {
        echo '<p>Twój kawał został dodany.</p>';
    } else {
        echo '<p>Błąd podczas dodawania kawału: ' .
            mysql_error() . '</p>';
    }
}
```

Jedyna nowa sztuczka pojawiająca się w tym kodzie została wyfuszczona. Wykorzystujemy tutaj funkcję `CURDATE()` systemu MySQL, by przypisać kolumnie `datakawału` bieżącą datę. System MySQL udostępnia wiele takich przydatnych funkcji, ale omówimy je dopiero wtedy, kiedy będą nam potrzebne. Dokładny opis funkcji oferowanych przez system MySQL można znaleźć w dodatku B, „Funkcje MySQL”.

Mamy już więc kod, który umożliwi użytkownikowi wpisywanie kawałów do naszej bazy danych. Pozostało nam jedynie dodać go w wygodny sposób do naszej strony prezentującej listę kawałów. Ponieważ większość użytkowników zapewne zechce tylko przejrzeć już wpisane kawały, nie będziemy zaśmiecać im strony wielkim, brzydkim formularzem, chyba że ktoś wprost wyrazi zainteresowanie możliwością dodania nowego dowcipu. Z tego powodu naszą aplikację najlepiej zaimplementować jako stronę wielozadaniową. Oto pełny kod skryptu:

Listing 4.4. *jokes.php*

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
    "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<title>Internetowa baza kawałów</title>
<meta http-equiv="content-type"
    content="text/html; charset=iso-8859-2" />
</head>
<body>

<?php if (isset($_GET['addjoke'])): // Użytkownik chce dodać kawał
?>

<form action="<?php echo $_SERVER['PHP_SELF']; ?>" method="post">
<label>Wpisz tutaj swój kawał:<br />
<textarea name="tekstkawalu" rows="10" cols="40">
</textarea></label><br />
<input type="submit" value="AKCEPTUJ" />
</form>

<?php else: // Jeśli nie, wyświetlamy domyślną stronę

    // Połącz się z serwerem bazy danych
    $dbcnx = @mysql_connect('localhost', 'root', 'mypasswd');
    if (!$dbcnx) {
        exit('<p>W tej chwili nie można nawiązać ' .
            'połączenia z serwerem bazy danych.</p>');
    }

    // Wybierz bazę danych z kawałami
    if (!@mysql_select_db('ijdb')) {
        exit('<p><p>Nie można w tej chwili ' .
            'zlokalizować bazy kawałów.</p>');
    }

    // Jeśli użytkownik wprowadził kawał,
    // dodaj żart do bazy danych.
    if (isset($_POST['tekstkawalu'])) {
        $joketext = $_POST['tekstkawalu'];
        $sql = "INSERT INTO kawał SET
            tekstkawalu='$joketext',
            datakawalu=CURDATE()";
        if (@mysql_query($sql)) {
            echo '<p>Twój kawał został dodany.</p>';
        } else {
            echo '<p>Błąd podczas dodawania kawału: ' .
                mysql_error() . '</p>';
        }
    }

    echo '<p>Oto lista wszystkich kawałów w naszej bazie danych:</p>';

    // Zażądaj tekstu wszystkich kawałów
    $result = @mysql_query('SELECT tekstkawalu FROM kawał');
    if (!$result) {
        exit('<p> Błąd podczas wykonywania zapytania: ' . mysql_error() . '</p>');
```

```

}

// Wyświetl tekst każdego kawału w osobnym akapicie
while ($row = mysql_fetch_array($result)) {
    echo '<p>' . $row['tekstkawału'] . '</p>';
}

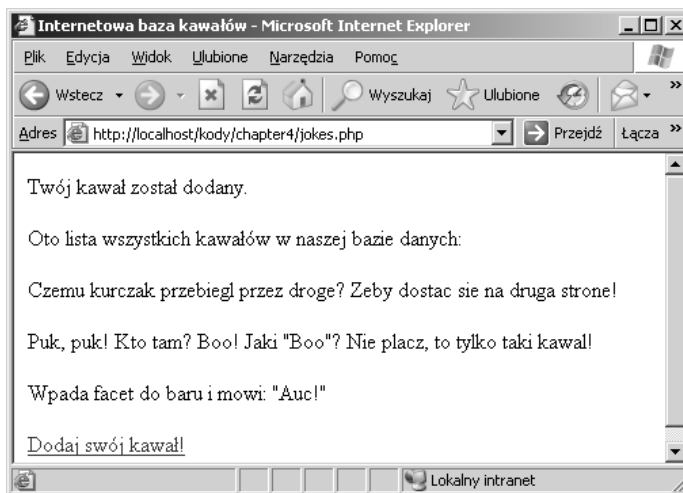
// To łącze po kliknięciu wyświetli stronę
// z formularzem umożliwiającym dodanie kawału.
echo '<p><a href="" . $_SERVER['PHP_SELF'] .
    '?addjoke=1">Dodaj swój kawał!</a></p>';

endif;
?>
</body>
</html>

```

Warto gwoli testu załadować tę stronę do swojej przeglądarki i spróbować dodać do bazy kawał lub dwa. Strona, która powinna się pojawić po dodaniu dowcipu, została pokazana na rysunku 4.4.

Rysunek 4.4.
Patrz mamciu!
Żadnego SQL-a!

I o to chodzi! Za pomocą pojedynczego pliku zawierającego dość prosty kod PHP możemy dodawać do naszej bazy MySQL nowe kawały i oglądać te, które już się tam znajdują.

Praca domowa

Nasza „praca domowa” polegać będzie na umieszczeniu obok każdego akapitu z kawałem łącza zatytułowanego *Usuń ten kawał*, które po kliknięciu usunie ten kawał z bazy danych i wyświetli nową, zaktualizowaną listę dowcipów. Zanim do tego przystąpimy, kilka podpowiedzi:

- ♦ Można to nadal bez problemu zrobić na jednej wielozadaniowej stronie WWW.
- ♦ Konieczne będzie skorzystanie z polecenia DELETE języka SQL, za pomocą którego usuwaliśmy już obiekty z bazy w rozdziale 2. „Wprowadzenie do systemu MySQL”.
- ♦ I kwestia najtrudniejsza: aby usunąć ten a nie inny kawał, konieczne będzie jednoznaczne zidentyfikowanie go. Kolumna identyfikatora `id` w tabeli `kawał` służy właśnie do tego celu. Aby usunąć dowcip, należy wraz z żądaniem usunięcia kawału przesłać również jego identyfikator. Znakomitym miejscem na umieszczenie tej wartości jest łańcuch zapytania odpowiedniego łącza *Usuń*.

Ci, którym wydaje się, że już znają odpowiedź, albo też po prostu chcieliby znaleźć rozwiązanie, powinni po prostu przewrócić stronę. Powodzenia!

Podsumowanie

W tym rozdziale poznaliśmy kilka nowych funkcji języka PHP, które umożliwiają współpracę z serwerem relacyjnych baz danych MySQL. Korzystając z tych funkcji zbudowaliśmy naszą pierwszą witrynę WWW opartą na bazie danych, która publikowała w sieci naszą bazę danych kawałów `ijdb` oraz pozwalała użytkownikom na dodawanie do niej nowych żartów.

W rozdziale 5., zatytułowanym „Projektowanie relacyjnych baz danych”, powrócimy do wiersza poleceń systemu MySQL. Nauczymy się, jak realizować zasady dobrego projektowania baz danych oraz jak korzystać z bardziej zaawansowanych zapytań SQL, by wyświetlać na stronie bardziej złożone informacje oraz umożliwić naszym użytkownikom podpisywanie kawałów swoim imieniem!

Rozwiązanie naszej „pracy domowej”

Przedstawiam rozwiązanie „pracy domowej” zaproponowanej powyżej. Oto zmiany wprowadzone w poprzednim skrypcie PHP, które umożliwią dodanie łącza *Usuń ten kawał* obok każdego z kawałów na stronie:

- ♦ W poprzednim przykładzie przesyłaliśmy zmienną `addjoke` z łączem *Dodaj swój kawał!* umieszczonym u dołu strony, sygnalizując w ten sposób skryptowi PHP, że zamiast zwykłej listy kawałów powinien wyświetlić formularz umożliwiający dodanie kolejnego. W podobny sposób przesłaliśmy zmienną `deletejoke` wraz z łączem *Usuń ten kawał*, by zasygnalizować, że dany kawał powinien zostać usunięty.
- ♦ Dla każdego kawału powinniśmy wraz z zawartością kolumny `tekstkawału` pobierać z bazy danych wartość kolumny `id`, żeby wiedzieć, jaki identyfikator ma każdy z kawałów zapisanych w bazie i wyświetlonych na stronie.

- ◆ W zmiennej \$_GET['deletejoke'] zapiszemy identyfikator kawału, który usuwamy. W tym celu będziemy wstawiać do kodu HTML łącza *Usuń ten kawał* przy każdym z kawałów wartość identyfikatora tego kawału pobraną z bazy danych.
- ◆ Gdy strona będzie ładowana, korzystając z instrukcji if sprawdzimy, czy pozycji \$_GET['deletejoke'] przypisana jest jakaś konkretna wartość (uczynimy to za pomocą funkcji isset). Jeśli tak, użyjemy wartości przypisanej tej pozycji (czyli identyfikatora kawału, który ma zostać usunięty) w zapytaniu DELETE języka SQL, które usunie odpowiedni kawał.

Oto kompletny kod rozwiązania. W razie jakichkolwiek wątpliwości warto zasięgnąć informacji na *SitePoint Forums* (<http://www.sitepoint.com/forums/>)!

Listing 4.5. challenge.php

```

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
    "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<title>Internetowa baza kawałów</title>
<meta http-equiv="content-type"
    content="text/html; charset=iso-8859-2" />
</head>
<body>
<?php if (isset($_GET['addjoke'])): // Użytkownik chce dodać kawał
?>

<form action="<?php echo $_SERVER['PHP_SELF']; ?>" method="post">
<label>Wpisz tutaj swój kawał:<br />
<textarea name="tekstkawału" rows="10" cols="40">
</textarea></label><br />
<input type="submit" value="AKCEPTUJ" />
</form>

<?php else: // Jeśli nie, wyświetlamy domyślną stronę

// Połącz się z serwerem bazy danych
$dbcnx = @mysql_connect('localhost', 'root', 'mypasswd');
if (!$dbcnx) {
    exit('<p>W tej chwili nie można nawiązać ' .
        'połączenia z serwerem bazy danych.</p>');
}

// Wybierz bazę danych z kawałami
if (!@mysql_select_db('ijdb')) {
    exit('<p><p>Nie można w tej chwili ' .
        'zlokalizować bazy kawałów.</p>');
}

// Jeśli użytkownik wprowadził kawał,
// dodaj żart do bazy danych.
if (isset($_POST['tekstkawału'])) {
    $joketext = $_POST['tekstkawału'];
    $sql = "INSERT INTO kawał SET
        tekstkawału='$joketext',

```

```

        datakawału=CURDATE());
    if (@mysql_query($sql)) {
        echo '<p>Twój kawał został dodany.</p>';
    } else {
        echo '<p>Błąd podczas dodawania kawału: ' .
            mysql_error() . '</p>';
    }
}

// Jeśli kawał ma być wyrzucony,
// usuń go z bazy danych.
if (isset($_GET['deletejoke'])) {
    $jokeid = $_GET['deletejoke'];
    $sql = "DELETE FROM kawał
        WHERE id=$jokeid";
    if (@mysql_query($sql)) {
        echo '<p>Kawał został usunięty.</p>';
    } else {
        echo '<p>Błąd podczas usuwania kawału: ' .
            mysql_error() . '</p>';
    }
}

echo '<p>Oto lista wszystkich kawałów w naszej bazie danych:</p>';

// Załadaj tekstu wszystkich kawałów
$result = @mysql_query('SELECT tekstkawału FROM kawał');
if (!$result) {
    exit('<p> Błąd podczas wykonywania zapytania: ' . mysql_error() . '</p>');
}

// Wyświetl tekst każdego kawału w osobnym akapicie
// umieszczając obok łącze "Usuń ten kawał".
while ($row = mysql_fetch_array($result)) {
    $jokeid = $row['id'];
    $joketext = $row['joketext'];
    echo '<p>' . $joketext .
        ' <a href="' . $_SERVER['PHP_SELF'] .
        '?deletejoke=' . $jokeid . '">' .
        'Usuń ten kawał</a></p>';
}

// To łącze po kliknięciu wyświetli stronę
// z formularzem umożliwiającym dodanie kawału.
echo '<p><a href="' . $_SERVER['PHP_SELF'] .
    '?addjoke=1">Dodaj kawał!</a></p>';

endif;
?>
</body>
</html>

```